



BOOG - DIENST OUDERSTAGE voor de gerechtelijke arrondissementen Leuven en Brussel

In 2007 werd respectievelijk door vzw Oikoten voor het arrondissement Leuven en door Bas! vzw voor het arrondissement Brussel de aanvraag ingediend bij het Vlaams Ministerie voor Welzijn om ouderstage te implementeren. O.w.v. praktische overwegingen werd door beide vzw's en met akkoord van de overheid beslist dat er één dienst ouderstage zou worden georganiseerd voor beide gerechtelijke arrondissementen. De dienst voor ouderstage 'boog' werd ondergebracht bij vzw Oikoten. Vanaf 1 januari 2009 zijn beide vzw's, Oikoten en Bas!, gefusioneerd onder de naam ALBA vzw.

Dit verslag gaat over het laatste jaar, 2008, dat boog deel uitmaakte van Oikoten vzw.

CIJFERS

In de tabel achteraan wordt gepoogd cijfermatig een overzicht te geven van de begeleidingen die boog heeft gedaan vanaf het begin in 2007 tot nu. Het is een poging omdat het aantal dossiers dat werd doorverwezen niet van die aard is dat er eenduidige besluiten uit kunnen worden genomen.

De cijfers lijken bovendien elkaar hier en daar tegen te spreken.

- Zo hebben we meer ouders begeleid dan er dossiers worden doorverwezen. Soms worden beide ouders doorverwezen, soms niet.
- Er zijn meer jongeren betrokken dan slechts één per dossier. Men zou ervan kunnen uitgaan dat ouderstage wordt voorgesteld o.w.v. een concreet als misdrijf omschreven feit (MOF), door de jongere gepleegd. In Leuven heeft men echter ouders doorverwezen waarvan meerdere kinderen feiten hadden gepleegd.
- Een aantal jongeren heeft ook meerdere feiten gepleegd. Vandaar dat het aantal feiten hoger ligt dan het aantal dossiers of het aantal jongeren.
- In niet opgestarte begeleidingen waarbij geen contact is met de ouders weten we dan weer niet welke feiten de jongeren gepleegd hebben, of kennen we de leeftijd of het geslacht van de jongeren niet.
- Aan een aantal jongeren is reeds heel wat maatregelen opgelegd door de jeugdrechter. Voor een aantal is het de eerste keer dat ze in aanraking komt met het gerecht. Voor een aantal jongeren wordt nooit een jeugdrechtbankdossier geopend.
- De leeftijden die aangegeven staan zijn de leeftijden op het moment van de feiten. Soms dateren de feiten van een aantal jaar geleden.



In 2007 worden er in Brussel geen ouderstages opgestart. In één dossier heeft dat te maken met de onduidelijkheid m.b.t. het arrest van het Grondwettelijk Hof i.v.m. de ouderstage uit de nieuwe wet van Minister Onkelinx. Een andere begeleiding wordt niet opgestart omdat bij contactname bleek dat de ouders allerminst onverschillig zijn en dat de franstalige ouders te laat hebben gereageerd op de nederlandsstalige uitnodiging van het parket, taalproblemen dus.

De onduidelijkheid m.b.t. het arrest blijft zijn gevolgen hebben voor de verwijzing van dossiers vanuit Brussel. Pas in de tweede helft van 2008 worden terug ouders aangesproken om ouderstage te volgen. Die tendens zet zich verder dit jaar.

In Leuven ligt de situatie anders. Hier heeft het parket een aantal ouders doorverwezen waarbij voor de kinderen reeds langer een jeugdrechtbankdossier is. Het gaat over gezinnen waaraan reeds veel hulpverlening werd voorgesteld en opgelegd. O.w.v. de complexiteit van de situatie en de houding van de ouders is die hulpverlening niet altijd effectief gebleken. Hierover later meer. Dit jaar, 2009, worden vanuit Leuven nog geen ouders aangemeld.

In Leuven wordt er in 2008 één gezin aangemeld waarvan de ouders van Kosovaarse afkomst zijn. De andere ouders zijn allemaal Vlamingen.

In Brussel worden 2 gezinnen aangemeld van Marokkaanse origine.

In beide arrondissementen worden de meeste ouders waarmee we in 2008 in contact kwamen nu nog begeleid.

WAT WILLEN WE DOEN MET BOOG?

We geloven dat iedereen in staat is verantwoordelijkheid voor zichzelf op te nemen.

We zijn ervan overtuigd dat iedereen een eigen inbreng heeft.

We gaan ervan uit dat iedereen mogelijkheden heeft.

We willen ieders mens-, levens- en maatschappijvisie eerbiedigen.

Met de dienst ouderstage willen we, naast andere initiatieven en wettelijke maatregelen, een antwoord geven op jeugddelinquent gedrag.



Hierbij vertrekken we van het begrip "ouderlijke verantwoordelijkheid", o.w.v.:

- Het principe dat beide ouders gezamenlijk de eerste verantwoordelijken zijn voor de opvoeding van hun kinderen (cfr. internationaal verdrag inzake de rechten van het kind).
- Het impliciete "engagement" dat ouders feitelijk nemen door een kind op de wereld te zetten (existentiële verbondenheid, Nagy; de opvoedingsbelofte, Van Crombrugge; en vele andere pedagogen).
- Het feit dat ouders (aanvankelijk) het beste willen voor hun kind.
- De vaststelling dat ouders deskundig zijn: ze kennen hun kind, ze hebben de langste gemeenschappelijke geschiedenis.

Als jongeren maatschappelijke grenzen overtreden, zijn hun ouders bijgevolg de eersten die moeten reageren.

Er kunnen veel redenen, oorzaken, omstandigheden zijn waardoor ouders daar niet toe komen.

Tijdens de ouderstage willen we samen met die ouders een traject afleggen, we willen een proces faciliteren:

- Herkennen: de ouders helpen bij het benoemen van het delinquent en grensoverschrijdend gedrag van hun kind als probleem.
- Erkennen: het besef (terug-)geven aan de ouders dat ze invloed hebben.
- Verkennen: samen met de ouders zoeken naar en uittesten van mogelijkheden om dat gedrag, en eventueel gelijkaardig gedrag van jongere kinderen in het gezin, in de toekomst te voorkomen.

Rekening houdend met de vragen en de situatie van de ouders zoeken we naar de gepaste inhoud, methodieken en samenwerkingsverbanden om dat proces in gang te zetten, te ondersteunen en af te ronden.

We zoeken naar een manier om, op het gewenste tijdstip, de jongere in dat proces te betrekken.

DE ONZEKERHEID

We vinden het belangrijk te benadrukken dat ouderstage vanaf het begin een onzeker traject heeft gekend. De toekomst en het voortbestaan was en is nog steeds onduidelijk. Dit heeft ultiem gevolgen voor het engagement van verwijzers, van medewerkers van de dienst ouderstage, van de organiserende voorzieningen, om mee ouderstage vorm en inhoud te geven. Deze onduidelijkheid communiceren naar de ouders is dan de volgende uitdaging.

Een aantal ongenueanceerde berichten in de media hebben de uitbouw van de ouderstage ook niet bevorderd.



BRUSSEL EN LEUVEN

2 arrondissementen, 2 jeugdrechtbanken en 2 parketten: andere houdingen, andere accenten, andere gewoonten en afspraken, andere interpretaties van "onverschilligheid", andere toeleiding, andere verwijzingen, ...

Het belangrijkste verschil is dat men in Brussel erg geneigd is de wet zeer strikt te interpreteren. In Leuven heeft men een meer pragmatische keuze gemaakt.

Daar komt bij dat er op het parket van Brussel veel personeelwisselingen geweest zijn en dat niet iedereen vervangen werd op het parket Jeugd&Gezin. Een gevolg is dat meer dossiers worden doorverwezen vanuit Leuven dan vanuit Brussel.

In Brussel laten een aantal franstalige ouders hun kinderen naar een nederlandstalige school gaan. Als die kinderen o.w.v. gepleegde feiten worden opgepakt door de politie wordt het PV al eens in het Nederlands opgesteld met als gevolg dat het dossier naar het nederlandstalige parket gaat. Als de parketmagistraat dan beslist om ouderstage voor te stellen komt dat dossier bij ons terecht. Daarom hebben we een samenwerkingsafpraak met de franstalige dienst voor ouderstage Affiliations. Eerst verwezen we de dossiers naar hen door. Nu wordt de begeleiding samen gedaan en kunnen we leren van elkaars expertise en ervaringen.

BEGELEIDERSHOUDING

Vaststelling (nog maar eens): mensen benaderen met echtheid, respect, aandacht, flexibiliteit, aanvaarding nodigt hen uit tot het in vraag stellen van eigen gedrag en motiveert gedragsverandering.

WELK VERSCHIL MAKEN WE MET ANDERE VORMEN VAN HULPVERLENING IN BIJZONDERE JEUGDZORG?

De insteek is een MOF

De aanleiding van een ouderstage is het "feit" dat de jongere gepleegd heeft. Maatschappelijke grenzen worden hierbij overschreden. Dat is een duidelijk aanwijsbaar en relatief onbetwistbaar feit en benoembaar aan de ouders en bijgevolg een dankbaar en concreet vertrekpunt bij het eerste gesprek.



Expliciet voor ouders

Ouderstage wordt voorgesteld of opgelegd aan ouders en alléén aan ouders. Ouderstage doet rechtstreeks appèl op de ouders. Elke andere vorm van hulpverlening binnen bijzondere jeugdzorg wordt aangeboden aan de jongere of aan de ouders èn de jongere. Wij hebben géén mandaat m.b.t. de jongere, tenzij we dat krijgen van de ouders en de jongere zelf. We komen niet tussen de jongere en zijn of haar ouders terecht. Op die manier kan ouderstage een vrijplaats zijn voor de ouders om expliciet met hun eigen proces bezig te zijn.

Het parket of de jeugdrechtbank spreekt de ouders aan: "uwe jongere pleegt een feit en misschien is het goed dat ge nu iets onderneemt." (wij, vanuit boog, formuleren dat uiteraard anders).

Het stigmatiserende en beschuldigende, mogelijke gevolgen van ouderstage die van bij het begin als kritiek werden benoemd, spelen nauwelijks. Het feit dat ouders door het parket worden aangesproken op hun ouderlijke verantwoordelijkheid is voor ons een gemakkelijke ingangspoort. We zitten direct bij de essentie: moet je, wil je en kun je iets ondernemen dat het gedrag van je kind beïnvloed zodat hij of zij de maatschappelijke grenzen respecteert. Voorwaarden zijn dat wij de ouders respectvol aandacht geven voor hun beleving en begrip tonen voor hun situatie. We hebben gemerkt dat als de doorverwijzing plaats heeft samen met de parketcriminoloog, of als de parketcriminoloog ons telefonisch contacteert als de ouders bij hem op gesprek zijn, we meestal tot een eerste afspraak komen. Tijdens die eerste afspraak gaan de meeste ouders ook in op het aanbod van ouderstage en wordt het traject gestart. Het eerste contact met de ouders is het belangrijkste.

Als de jongere geplaatst is moedigen we de ouders aan in dialoog te blijven of te gaan met de voorziening, met de sociale dienst en zelfs met de jeugdrechtbank.

Samen met de ouders wordt uitgemaakt of we de jongere betrekken bij de ouderstage en hoe we dat dan doen.

Praktische aspecten

- We gaan zeer ver in het tegemoetkomen aan de bijkomende lasten die ouders moeten dragen om in te stappen in de ouderstage. Zo worden individuele gesprekken steeds thuis gevoerd, tenzij de ouder anders wil.
- Bij de organisatie van de groep spelen we taxichauffeur, babysit, catering, sponsor van treintickets, ...
- We houden rekening met de agenda van de ouders en laten hen kiezen op welk moment een gesprek gepland wordt. Dit is niet altijd evident want onze ouders hebben uiteraard niet allemaal dezelfde agenda. Sommigen werken overdag, anderen zijn overdag thuis. Sommigen hebben nog kleinere kinderen thuis.



- De individuele gesprekken worden steeds met 2 begeleiders gevoerd. Voor ons is dit zeker comfortabel. Het heeft echter ook gevolgen voor het gesprek: we vullen mekaar aan, we hebben een extra perspectief, ouders kunnen kiezen tot wie ze het woord richten, we kunnen elk een bepaalde rol opnemen. Voor, tijdens en na de gesprekken kan er overleg zijn over het verdere verloop en de verdere vorm en inhoud van de gesprekken. Het gebeurt dat later beslist wordt om de gesprekken alleen verder te zetten nadat er een band is gegroeid.
- Voor ons comfort, soms ook voor de veiligheid, is het belangrijk dat we back-up hebben. Dit geldt zeker in de complexe begeleidingen.
- Het aanbod van de ouderstage is begrensd op 30u. Andere hulpverlening is begrensd in tijd en dan verlengbaar, ouderstage is begrensd in duur. Misschien kan dat een verschil in beleving, in perspectief maken.
- We merken dat onze leeftijd, het feit dat we zelf kinderen hebben (toch 2 van ons drieën) uitnodigend is voor ouders om in gesprek te gaan.
- Tenslotte, en dit kan wat hovaardig klinken, kunnen we, gesteund door onze ervaring (samen ca. 50 jaar in diverse settings), het ons permitteren om relatief onvoorbereid aan een gesprek te beginnen, er met een open en lege agenda aan te beginnen.

DE TOELEIDING

Persoonlijke contacten met parketcriminologen en -magistraten en jeugdrechters maken dat er een wederzijds vertrouwen ontstaat en dat bevordert de bereidheid ouderstage in overweging te nemen.

In beide arrondissementen wordt ouderstage voorgesteld door het parket. De jeugdrechters kiezen er niet voor ouderstage op te leggen bij vonnis. Als de jeugdrechter vindt dat ouderstage opportuun is kan hij of zij het parket vragen ouderstage voor te stellen.

In beide arrondissementen wordt er dan:

- Ofwel een brief gestuurd naar de ouders waarin hen wordt gevraagd ons te contacteren en een afspraak te maken.
- Ofwel worden de ouders uitgenodigd voor een gesprek met de parketcriminoloog. Tijdens dat gesprek wordt ouderstage voorgesteld en worden de ouders aangespoord ons te contacteren. Soms worden wij tijdens dat gesprek telefonisch gecontacteerd en wordt er dan een eerste afspraak vastgelegd.
- Het is ook al gebeurd dat we aanwezig waren tijdens het gesprek van de parketcriminoloog met de ouders en dat er dan een afspraak werd gemaakt voor een eerste huisbezoek.

De laatste formule geniet onze voorkeur. De parketcriminoloog vertegenwoordigt dan het parket. Wij kunnen, op een eerder ondersteunende manier, de ouders overtuigen in het programma te stappen.



Net zoals onze collega's bij Affiliations merken we dat het eerste contact cruciaal is voor een eventuele opstart van de ouderstage. Begrip, echtheid, aandacht, respect zijn hier doorslaggevend.

Het gebeurt dat we niet genoeg gegevens hebben om de ouders te bereiken. We hebben een oud of onjuist adres. We kunnen hen niet telefonisch contacteren. Soms reageren ouders niet op onze brieven of op die van het parket.

De ouderstage kan dan ook niet worden opgestart.

DE DOELGROEP

Oorspronkelijk, in 2007, hebben we onze doelgroep trachten te omschrijven als volgt.

Ouders die:

- de feiten van hun kinderen minimaliseren.
- de feiten toedekken.
- geringe interesse tonen in hun kind.
- moe gestreden zijn en het hebben opgegeven.
- deelnemen aan de feiten.
- onvoldoende kennis hebben van de normen en wetten in onze samenleving.
- vinden dat ze voldoende geïnvesteerd hebben.
- dermate met zichzelf bezig zijn dat ze geen tijd, kunnen, steken in de jongere.
- ...

Samen met onze verwijzers, en op basis van de voorliggende informatie, wilden we casus per casus nagaan of ouderstage op zijn plaats en te verantwoorden is.

Nu laten we onze verwijzers zelf de omschrijving in de wet interpreteren.

We stellen vast dat alle ouders die tot nu toe werden doorverwezen onder te brengen zijn in ons initiële opgestelde lijstje, een heterogene groep dus.

In de thema's hieronder geven we een verder beeld van de ouders die we tot nu hebben ontmoet tijdens de ouderstages.

INDIVIDUELE GESPREKKEN

Een aantal ouders stellen zelf concrete vragen. Vragen m.b.t.: grenzen stellen, hoe nog kunnen straffen, hoe meer vat krijgen op, monitoring, communicatie, drugs, ouderlijke juridische verantwoordelijkheid, ondersteuning want er alleen voor staan en/of helemaal op zijn, communicatie met betrokken hulpverlening, plaats geven aan een gebeurtenis uit hun verleden, ... Heel wat van die vragen zijn onder te brengen in de vier thema's die staan aangegeven in de jeugdwet: ouderlijke verantwoordelijkheid, opvoedingsvaardigheden, strafrechtelijke en burgerrechtelijke verantwoordelijkheid.



Bij een aantal andere gezinnen stellen we een kluwen van problemen vast. De ouders vertellen ons dikwijls hun levensverhaal, waarin het botsen tegen de grenzen van de maatschappij het centrale thema is, soms sinds meerdere generaties: financiële problemen, werkloosheid, alcohol- en druggebruik, mishandeling, verwaarlozing, seksueel misbruik, problematische huisvesting, plaatsing van de kinderen, psychiatrische problematiek, relatieproblemen, gevangenisstraf, ... Deze begeleidingen lijken soms meer op een thuisbegeleiding. Het verschil met thuisbegeleiding blijft echter dat de situatie, de beleving, het gedrag en het parcours van de ouders zèlf het te bespreken thema blijft. Met kleine stappen, succeservaringen op korte termijn, trachten we deze ouders te ondersteunen. Bijna steeds gaan we bij deze gezinnen in dialoog met andere betrokken hulpverleners. Een aantal van deze ouders worden al eens als "onbegeleidbaar" benoemd.

Verder zijn we ouders tegengekomen die kinderen hebben met gedragsproblemen zoals ADHD, autismespectrum, borderline of met een mentale handicap. Die ouders zijn zeer moe van de vele inspanningen die ze gedaan hebben. De gedragsproblemen van hun kinderen hebben dan een negatieve impact gehad op de ouderlijke relatie, relatie met familieleden en vrienden, hun financiële situatie, ... Hier hebben we veel aandacht voor het verhaal van de ouders, voor de inspanningen die ze hebben geleverd en gaan we samen op zoek naar waar krachten liggen om verder te kunnen. De groep is voor deze ouders een plaats waar ze begrip, aandacht, sympathie, raad en erkenning krijgen, herkenning vinden en waar ze mekaar kunnen ondersteunen, ontschuldigen, ... (zie lager).

De individuele gesprekken vinden bij de ouders thuis plaats. Zo moeten de ouders minimaal investeren in tijd en vervoer en krijgen wij een ruimere kijk op de gezinscontext. Bij het maken van de afspraken houden we maximaal rekening met de mogelijkheden van de ouders.

Tot nu hebben 2 vaders te kennen gegeven dat ze liever op ons kantoor afspraken.

Tijdens de individuele gesprekken wordt soms de jongere betrokken, altijd met het akkoord van de ouders en de jongere. Soms moeten we moeite doen om een gesprek met de ouders alleen te kunnen hebben.

Bij gezinnen met geplaatste kinderen gaat het dikwijls over de voorzieningen waar de kinderen verblijven en de verstandhouding en samenwerking met die voorzieningen. In een aantal van die gezinnen nemen we deel aan ronde-tafelgesprekken van de ouders met de hulpverleners. Meestal bevordert dit de samenwerking tussen ouders en voorziening waardoor een positieve spiraal op gang komt die rechtstreeks gevolgen heeft voor het gedrag van de jongeren.

DE GROEPSPREKKEN

In Leuven hebben de eerste groepssessies plaats gehad. De reacties van de ouders zijn positief, soms zelfs lovend. Bij een aantal ouders merken we een verandering in het gedrag t.a.v. hun kinderen en een verandering in de manier waarop ze zichzelf beleven als ouder. Anderen beginnen het gedrag t.a.v. hun kinderen in vraag te stellen. Anderen trekken zich op aan de ervaringen van andere ouders. Sommigen krijgen we niet zover om in de groep te stappen.



Een aantal groepsessies worden vraaggestuurd georganiseerd. De thema's komen van de ouders. Wij nodigen uit tot gesprek, faciliteren, parafraseren en bieden een aantal kaders aan om één en ander te duiden. Eén groepsessie hebben wij volledig gestuurd. De ouders geven duidelijk en éénmondig te kennen dat ze de vraaggestuurde manier apprecieerden boven de gestuurde.

Een boeiende vaststelling: bij de vraaggestuurde sessies en de door ons gestuurde sessie komen we bij dezelfde thema's uit: je rol als ouder en bijhorende verantwoordelijkheid, opvoedingsvaardigheden en zorgen voor jezelf.

Een belangrijke vaststelling is dat tijdens de groepsessie bepaalde ouders een erg ondersteunende, soms zelfs confronterende, rol opnemen t.a.v. andere ouders. En dat die houding ook wordt aanvaard door die andere ouders. Ouders kunnen meer zeggen tegen andere ouders dan wij als begeleider. De vraag stelt zich of werken met vrijwilligers mogelijkheden biedt, of werken met ervaringsdeskundigen.

Groepsessies worden ook georganiseerd in het kader van ambulante en residentiële hulpverlening. Het verschil met ons groepsaanbod is dat we ook hier geen relatie met of verantwoordelijkheid hebben over de jongere. Voor ouders is hierdoor de drempel misschien lager om ten eerste te komen en ten tweede een aantal dingen bespreekbaar te stellen.

We merken dat een aantal ouders in een sociaal isolement zitten en de groepsbijeenkomsten gebruiken om in contact met anderen te komen.

Een weerkerend probleem blijft het afspreken van een moment voor de groepsessies. Sommige ouders werken overdag, anderen zijn overdag thuis, onze avonden zijn sowieso al beperkt door de individuele gesprekken waarvan er uiteraard een groot aantal 's avonds plaats hebben.

In Brussel wordt door ons nog geen groep opgestart o.w.v. het klein aantal dossiers en de mogelijkheid om aan te sluiten met de "multifamiliaux" van Affiliations.

VADERS

We merken dat we meer moeders krijgen doorverwezen dan vaders. Bij samenwonende gezinnen worden beide ouders aangesproken. Bij gescheiden ouders gebeurt het dat de vader niet wordt aangesproken door de verwijzer ook al heeft de jongere er nog contact mee. In een aantal gezinnen is de vader helemaal niet meer aanwezig, zelfs onvindbaar. We bespreken met moeder of het nodig, zinvol, haalbaar is om de vader ook bij de ouderstage te betrekken of vice versa.

In nieuw samengestelde gezinnen wordt de nieuwe partner niet aangesproken door de verwijzer. Wij trachten die nieuwe partner te betrekken, steeds met de goedkeuring van de ouder. Zo gebeurt het dat we feitelijk met 3 personen werken, soms in aparte gesprekken, in 1 dossier.

Onze 'groep' wordt enkel bevolkt door moeders. We hebben sowieso niet veel vaders, de vaders die we begeleiden zijn niet geneigd in een groep te stappen. Ervaringen van andere organisatoren van oudergroepen leren dat vaders wel ingaan op uitnodigingen als het over zeer concrete thema's gaat (bv. druggebruik) of als het groepsgebeuren in het kader van vrijetijdsactiviteiten staat. We plannen binnenkort een informatieve bijeenkomst over burgerlijke aansprakelijkheid van ouders en nodigen daarvoor expliciet ook onze vaders uit.



Cultuurverschillen (duidelijke taakverdeling tussen man en vrouw waarbij de vrouw de opvoedingsverantwoordelijkheid heeft, machismo, geen praatcultuur) kunnen ook verklaren waarom moeders eerder geneigd zijn in te stappen in een groep.

En toch begeleiden we ook 2 vaders zonder een verwijzing voor moeder. Dit zijn individuele begeleidingen respectievelijk o.w.v. praktische redenen, tijd en plaats, en o.w.v. de expliciete keuze van een vader om niet in een groep te stappen.

We denken dat een gemengde groep ook volledig anders kan functioneren dan een groep voor moeders alleen of voor vaders alleen.

CONTACT MET DE JONGERE

Als de ouders ermee akkoord gaan de jongere te contacteren doen we dat. Een aantal ouders vragen dat expliciet. Bij andere gezinnen gebeurt het gewoon, tijdens de huisbezoeken zijn de kinderen in de buurt of schuiven ze mee aan tafel. We begeleiden een gezin waar we zelf uitdrukkelijk moeten vragen om met de ouders apart te kunnen zitten.

Tijdens de individuele gesprekken komen de jongere broers of zussen dikwijls ter sprake. In die zin kan ouderstage ook een preventief effect hebben.

Bij plaatsingen plannen we in samenspraak met de ouders, de jongere en de betrokken voorziening, een gesprek met de jongere indien dit gewenst is.

SAMENWERKING MET HULPVERLENING

We begeleiden ouders die moeten samenwerken met tot 8 verschillende diensten waarvan het grootste deel binnen de bijzondere jeugdzorg.

We stellen vast dat ouders soms wantrouwig, soms zelfs achterdochtig en vijandig, staan t.o.v. de hulpverlening (voorzieningen BJZ, de sociale dienst en de jeugdrechtbank) die de zorg voor hun kinderen opneemt. Een aantal ouders hebben negatieve ervaringen, voelen zich niet gehoord, voelen zich beschuldigd, zodat de samenwerking met de hulpverlening in een negatieve spiraal terechtkomt. Met nefaste gevolgen voor de jongere.

Samen met de ouders trachten we de dialoog met de diensten te herstellen en ondersteunen we hen tijdens de contacten. We merken dat ouders dan geleidelijkaan meer op één lijn met de hulpverleners komen te staan. Hulpverleners krijgen zo ook een duidelijker zicht op de situatie van de ouders en de realiteit waarin ze leven.

Er vinden af en toe ronde-tafelgesprekken plaats waarbij de ouders, de hulpverleners, wij en soms de jongere aanwezig zijn. We hebben zelf een aantal keer hiervoor het initiatief genomen. In 1 dossier hebben we via IJH een cliëntoverleg aangevraagd.

Andere hulpverleners die we tegenkomen zijn medewerkers van gehandicaptenzorg, gezondheidszorg (psychiatrie), CAW, OCMW, JAC, AGM-diensten voor volwassenen, CLB en scholen.



Indien de ouders, tegen het einde van de ouderstage, willen instappen in een "regulier" hulpverleningstraject, ondersteunen we hen daarbij. Ouders kunnen uit eigen initiatief in een hulpverleningstraject stappen of op aanraden van CBJ, SD bij de JRB of anderen.

10 U. INDIVIDUEEL, 20 U. GROEP EN 20 U. ADMINISTRATIEF

Een aantal dossiers hebben louter een individueel traject gekend. We waren niet in de mogelijkheid een groep samen te stellen o.w.v. het kleine aantal begeleidingen.

Vanaf we in Leuven een groepswerking hebben wisselen individuele en groepscontacten elkaar af. Toch blijven we een aantal ouders individueel begeleiden omdat ze niet in de groep kunnen stappen, praktische argumenten, of omdat ze niet in de groep willen stappen, eigen redenen.

Nogmaals willen we de meerwaarde benadrukken om de individuele gesprekken met 2 begeleiders te voeren. Niet in het minst voor ons eigen comfort en veiligheid, maar zeker ook voor de mogelijkheden die dat tijdens het gesprek biedt. Ouders kunnen wisselen van gesprekspartner, wij kunnen variëren in houding en boodschap, bij koppels kan elke begeleider een ouder aanspreken of ondersteunen.

Momenteel hebben we een 4-tal groepsbijeenkomsten georganiseerd. Elke sessie duurt 2u30. Er komt echter meer bij kijken: de sessie voorbereiden, alles klaarzetten, ouders ophalen, babysit voorzien, ouders verwelkomen en van hen afscheid nemen, nabespreking. Dit alles maakt dat we aan 1 groepssessie van 2u30 15 à 20 man-uren besteden.

We merken dat we wel wat tijd steken in telefonische contacten. Ouders bellen ons op om te ventileren, om raad, om evoluties te melden, ...

Als er hulpverlening betrokken is besteden we tevens veel tijd aan het overleg met de hulpverleners, uiteraard steeds met de ouders of met hun akkoord. Die contacten met hulpverleners gebeuren zowel telefonisch als tijdens overlegvergaderingen.

Veel tijd en energie zit ook in het overleg met onze verwijzers.

Vertrekkend van onze positieve ervaringen en feedback, willen we verder zoeken naar manieren om de toeleiding naar ouderstage te optimaliseren: lokale politiecellen Jeugd&Gezin, sociale dienst JRB, CBJ. Die diensten beschikken over informatie die relevant is voor parket en JRB om te oordelen of ouderstage kan/moet worden voorgesteld.

Samen met het administratieve werk (registratie, voorbereiding en verslaggeving van de gesprekken en de groepsbijeenkomsten, intern overleg, inter- en supervisie, ...) komen we per afgerond dossier ruim boven de 30 uren uit. Bij de beëindigde dossiers aan meer dan het dubbele.



HET EINDE VAN DE OUDERSTAGE

Hoe gaan we daarmee om?

- Hanteren we sec de grens van 30 uren, op is gedaan?
- Bij Affiliations wordt, voor hen die willen, een na-traject in groep georganiseerd.
- Wordt er toegeleid naar de hulpverlening, via CBJ, via jeugdrechtbank?
- Wordt in overleg met de ouders besproken welke vragen er nog zijn en wordt er dan samen besproken waar de antwoorden kunnen worden gezocht, verderzetting van de ouderstage of doorverwijzing?
- Veroorloven we het ons om, als we voelen dat er beweging in het systeem zit maar dat het evenwicht nog broos is, de ouderstage op ons initiatief en op een aanklampende manier te trachten te verlengen?

Zijn de doelstellingen bereikt? In die begeleidingen die werden gestopt merken we gedragsverandering bij de ouders. Ze zijn er zich meer van bewust dat het aan hen is om initiatieven te nemen m.b.t. het grensoverschrijdend gedrag van hun kinderen. Een aantal werden door kleine succeservaringen aangemoedigd terug in gang te schieten als ouder. In een aantal dossiers merken we dat de jongere een nieuw feit heeft gepleegd. We merken dan dat de ouders effectiever reageren op dat gedrag en hun ouderrol ten volle opnemen.

AANBOD AAN OUDERS VAN JONGEREN DIE FEITEN HEBBEN GEPLEEGD VIA DIENST ALTERNATIEVE SANCTIES EN BEMIDDELINGSDIENST

We begeleiden bovendien 5 ouders die vragende partij zijn om in de ouderstage te stappen. Daarbovenop zijn er 3 gezinnen die vragen stelden aan ons. Na een aantal verkennende gesprekken hebben we hen doorverwezen.

Het gaat om ouders die, o.w.v. gepleegde feiten door hun kinderen, in contact komen met onze bemiddelingsdiensten of de diensten alternatieve sancties. Zij zijn op zoek naar ondersteuning en hebben die bij ons gevonden. Ons voordeel ligt in het feit dat we op die manier sneller aan een werkbaar aantal deelnemende ouders komen om een groepswerking op te starten. Deze ouders worden niet opgenomen in de registratie.



TOEKOMST VAN OUDERSTAGE

Als we ons aantal dossiers naast de normering leggen, moeten we dan vaststellen dat we volgend werkjaar ons traject moeten stoppen?

We stellen vast dat we met onze ouderstage in een aantal gezinnen echt wel verschil maken. Dat ouders, soms na lange tijd, terug in hun ouderrol stappen en op zoek gaan naar manieren hoe ze de daaraan gekoppelde verantwoordelijkheden kunnen opnemen en zo het grensoverschrijdende gedrag van hun kinderen kunnen aanpakken.

We merken dat geleidelijk aan onze verwijzers ook positieve effecten van ouderstage zien en dat er een gewoonte komt om ouderstage te overwegen.

We stellen ook vast dat we dat verschil maar kunnen maken als we hogergenoemde principes in praktijk kunnen brengen en dat we dat niet zouden kunnen waarmaken als we op jaarbasis 70 dossiers voor onze 2 gerechtelijke arrondissementen moeten begeleiden met 3 medewerkers.

We stellen nog vast dat ouders soms de duw in de rug van de parketmagistraat nodig hebben. Het is een signaal van de samenleving. Dat objectieve signaal, dat dan gevolgd wordt door een ondersteuning die aandacht en respect heeft voor de situatie van ouders en de keuzes die ze maakten, kan de aanzet en de motivering zijn om terug ouderlijke verantwoordelijkheid op te nemen.

Ouderstage biedt ons verder de mogelijkheid om aandacht te hebben voor de individualiteit van de mensen waarmee we in relatie gaan. Omdat we vertrekken van een minimaal kader kunnen we omgaan met die diversiteit.

We horen vragen en bedenkingen:

Van onze ouders: "We worden ernstig genomen. Jullie groepsaanbod biedt ons veel ondersteuning."

Van ouders van jongeren die feiten hebben gepleegd (via HCA-diensten): "Ik kan nergens terecht met mijn vragen over de aanpak van mijn zoon of dochter die een feit heeft gepleegd."

Van organisaties bijzondere jeugdzorg: "We komen niet tot het opstarten van een oudergroep omdat dat bedreigend kan zijn o.w.v. het mandaat dat we hebben t.o.v. de jongere. Laten we de mogelijkheid onderzoeken samen iets op touw te zetten."

Van sociale cellen van plaatselijke politiecorpsen: "Ouders van jongeren die wij tegenkomen gaan nergens te rade als we "weer" eens een PV moeten opstellen, of ze kunnen nergens te raad gaan."

Van consulenten van SD bij JRB: "Kunnen jullie die term "onverschilligheid" niet laten vallen?"

Van consulenten van CBJ en SD: "Breiden jullie het aanbod niet uit naar ouders van jongeren in POS? Eventueel als wachtruimte tot er plaats is voor hen in de dichtgeslibde hulpverlening? Of voor ouders van spijbelende jongeren?"

We hebben het gevoel dat we nog niet alle mogelijkheden van de ouderstage hebben onderzocht.